

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □cm obsegajoče se ne sprejme.

Gospodarske stvari.

Nasledki pozebe trt dne 27. aprila t. l.

Že v tednu od dne 11. do 17. decembra p. l. pozeblo je po Dolenjskem dokaj očes na trtah. Takrat padla je toplota na 14 stopinj *R* pod ničlo. Pozebla so vsled tega na mladikah trt višja očesa mladik, nižjim bilo je prizanešeno. Nasledek te pozebe je bil, da letos najvišja očesa dostih napnencev (šparonov) pognala niso. Ta pozeba povzročila bi prilično še prav majhno škodo na letošnji vinski letini. Veliko večjo povzročil je mraz dne 27. aprila marsikje po Dolenjskem. Trte so ravno najboljši svoja očesa, kar jih je bilo od zimskega mraza nepoškodovanih ostalo, napenjale. Iz marsikaterega špegala je že lističe, da še celo zarod; kar nastane navédene dne mraz dveh stopinj *R*. Poprej čvrsta, trda očesa postala so kakor kresilna goba mehka — pozebla so. Koj po mrazu sodil je na prvi pogled marsikateri še celo stari vinogradnik, da očesa niso pozebla. V resnici so pa marsikje, osobito po nižjih legah, prav močno pozebla. To pokazalo se je posebno poznejše, ko so imele trte popolnoma ozeleneti. Prvotna glavna očesa, namesto da bi se naprej razvijala, v pognanke spremenila, so se posušila. Odnala so pa tikoma njih tako zvana stranska očesa. Iz teh očes pričakovati je pa le malo grozdja. Stranska očesa so namreč le malo rodovita. Sme se reči, ona so proti glavnim očesom le izjemno rodovitna.

Zanimivo je gotovo zvedeti, katere sorte trt so po tej spomladanski pozebi najmanj, katere največ škode trpele. No odločno najmanj trpela je vipavska grganja. Ona, kakor najpoznejše odganjajoča, domača trta, imela je dne 27. aprila še skoraj popolnoma speča očesa. Temu dosledno ni občutila mraza, in glavna očesa so, da niso bile vsled zimskega pozebljenja poškodovane, čvrsto zagnale že po 27. aprilu. Za grganjo je najmanj trpela žametasta črnina (kavšina). Ta sorta kaže med vsemi sortami tudi največ zaroda. Kar veselje je videti, koliko in kako zastavnega zaroda da ima.

Italjanski rizling je tretja sorta, katere se je za zimski in spomladanski mraz kaj malo ali skoro nič zmenila. Glavna očesa zagnala so jej skora vsa, in zaroda je dosti, da prav dosti. Četrta sorta, katero ni mraz skora čisto nič poškodoval je zelenika, peta španjol, šesta lipovina.

Narbolj poškodovane so pa beli burgundec, belina, modra frankinja. Kraljevina je že po zimi precej pozebla, in ne toliko na spomlad. Zato je na njej opazovati, da so zgornji konci napnencev večinoma suhi, med tem ko so spodnji lepo zagnali, ter zaroda polni. Nekaj skoraj čudnega razodeva se pozornemu opazovalcu glede spomladnega pozebljenja na vipavski sipi. Ona je bila dne 27. aprila že prav ozelenela in — mraz jej je vendar prizanesel, skora da popolnoma nepoškodovana je. Skoraj ne manj čudna, na vsak način vesela prikazen je pa ta, da so v eni in isti legi cepljene trte, katere so bile dne 27. aprila že veliko bolj zagnale kakor pa necepljene še stare trte, odločno manj pozeble, kakor pa poslednje.

Zimsko in spomladanje pozebljenje ima na zdajšno raščo trt ta vpliv, da one kaj močno tikoma tal iz starega lésa poganjajo. Že celo velja to o cepljenih trtah, katere kaže pri zdajšnjem drugem okopavanju popolnoma obrati. S tem delom se bode jako pospešilo raščo na višjih delih trt, to je, na napnencih in palcih.

Dosti vina po vsem tem letos po Dolenjskem toraj ne bode, pa tudi po drugih vinorodnih deželah ne bode v tem obziru boljši. Časniki poročajo osobito iz Ogerskega in Spodnjeavstrijskega, da je mraz velikansko škodo povzročil. Na Ogerskem so baje najboljši vinorodni kraji, kakor v Hežalji, Ermeleku, Ménesu i. t. d. uničeni. Na Spodnjeavstrijskem so nek dosti rešili z pravilno uredjenim kadenjem po vinogradih, vendar je pa še škoda prav velika. To velja deloma tudi o Štajerski. Dosti vina letos torej ne bode, ne pri nas ne drugod. Kako da bode vé Bog, da bode pa drago, je že danes gotovo.

Kaj nam je storiti proti trtni plesnobi?

Že nekoliko let je, kar se je v naših vinogradih prikazala nova trtna bolezen, katero navadno imenujemo grozdno plesnobo, trtno plesnobo, sivo roso ali pa z latinskim imenom „oidium“.

Trtna plesnoba (oidium) ni nova bolezen, marveč je v Evropi znana že od leta 1848. in v južnejših vinorodnih deželah uporabljajo že davno razna sredstva proti njej.

Pri nas se je ta bolezen še le pred nekaterimi leti prikazala, zlasti ob vinogradnih ograjah (na brajdah), tu in tam tudi na posameznih trtah v bolj zavarovanih vinogradnih legah, vendar pa ni napravljala posebno velike škode.

Vsled raznih okolnosti pa se je začela trtna plesnoba širiti po vseh vinogradih ter je v nekaterih krajih napravila že velikansko škodo.

Trtno plesnobo spoznati je na tem, da se prikažejo na listju, na zelenih mladikah in na grozdnih jagodah plesnivkaste pege, ki se hitro razširjajo ter dotične dele trte, zlasti pa grozdje, pokrijejo s sivkastim prahom (siva rosa). Ta plesnivcu podobna prevleka poškoduje vse dele trte, koder se prikaže: listje nima več moči, da bi dovajalo dosti hrane trti in grozdju, na trti se pokažejo rujave pege, vsled česar ista ni več za cepljenje sposobna ter rada pozebe ali pa se posuši; grozdje ostane trdo, jagode pokajo, tako da se vidijo peške, in kar se ne posuši, zgnjije ob mokrem jesenskem vremenu.

To so kratko povedano, vinogradnikom, žal, le predobro že znane poškodbe; potrebno je torej, da se temu škodljivcu upremo z vsemi močmi. Sreča je le, da poznamo proti ti trtni boleznici sredstvo, ki je — ako se prav uporabi — popolnem zanesljivo in razmerno po ceni, namreč žvepljanje trt.

1. Žvepljanje se mora izvršiti pravočasno, da se zabrani plesnoba. Ker se nahaja trtna plesnoba najbrž že po zimi na oboleli trti in ker se torej bolezen prime novih mladik že spomladi, izvrši naj se prvo žvepljanje še predno začne trta cveteti. Le tam, kjer se bolezen še ni prikazala, se z žvepljanjem lahko počaka, dokler trta ne odcvete ali dokler se ne prikažejo prva znamenja bolezni. Ali pri tem odlašanju se bolezen tudi lahko prezre in žvepljanje je potem prepozno.

2. Žvepljanje se mora večkrat ponoviti. Ako se je izvršilo prvo žvepljanje predno je trta cvetela, žveplja naj se drugič koj po cvetju, tretjič pa predno so jagode mehke.

Jeli pa kaže še večkrat žvepljati, zavisno je od vremena, od kakovosti grozdja in od lege vinograda.

Ako je vreme toplo in zrak vlažen, se plesnoba mnogo hitreje razvija, kakor pa če je zrak suh; zatorej tudi vsled plesnobe manj trpe vinogradi, ki so v suhi legi kakor pa oni, ki leže nižje ali pa so bolj zaprti.

Tudi je razlika glede vrste grozdja; nekatero trpi manj, popolnem varna pred plesnobo pa ni nobena vrsta.

3. Žvepljati se mora, kedar je trta suha ter sploh ob suhem, solnčnem vremenu. Ako je trta rosna ali sicer mokra, prime se žvepljeni prašek kapljic in narede se pege, vsled katerih se trta lahko vname; isto tako ostane žvepljanje ob hladnem vremenu brezvspešno, tim večji uspeh pa se doseže, ako je vreme toplo in suho.

4. Za žvepljanje se mora rabiti kolikor mogoče fino zmleto žveplo, ki pa mora biti precej čisto. Tako žveplo se lahko naroči pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani ali pa pri društvu za varstvo avstrijske vinoreje v Kremsu.

5. Žveplati se mora takó, da se z žveplom oprasé vsi deli trte. Najboljši žvepljalniki so oni, katere se lahko nosi na hrbtu. Z dobrim aparatom (dobiva se pri trg. Ad. Gustinu in kleparju G. Küssel v Novem mestu in g. Hudaklinu v St. Jerneju) in če se previdno dela porabi, za enkratno žvepljanje enega orala vinograda 12—15 kilogramov žveplja, kakor je pač trsje razvito.

Je-li bode po letošnji precej hudi in dolgi zimi trtna plesnoba morebiti sama izostala, ni prav verjetno, in mnogi vinorejci trpeli bi veliko škodo, ako bi se na tako domnevanje zanašali ter primerne priprave opustili.

Konečno izrekamo upanje, da se bode skupnemu postopanju vinogradnikov posrečilo, to trtno bolezen s časom popolnem zatreti.

Zeleno cepljenje po naših vinogradih.

Pri napravi novih vinogradov si najraje pomagamo z zelenim cepljenjem. Največ novih vinogradov je na ta način že nastalo, in zeleno cepljenje obeta v rokah malega posestnika tudi zanaprej najlepše vspehe. Žalibog le, da primanjkuje po vinorodnih občinah še zmeraj mladenčev, ki bi bili popolnoma sposobni za to delo in kateri bi pomagali vinogradnikom ob času zelenega cepljenja. Da trpi vsled tega mnogo novih nasadov, je čisto naravno. Radi pomanjkanja pripravnih moči se novi nasadi ali ne pocepijo o pravem času, ali se pa slabo pocepijo; pa tudi s cepljenimi trtami se ne ravna tako kakor bi bilo treba.

Da se odpravi čimpreje ta nedostatek, je treba, da imamo po vinorodnih občinah zadosti sposobnih mladenčev za zeleno cepljenje.

Zaraditega priredi letos vodstvo kmetijske šole na Grmu

dvadnevni poduk

za to cepljenje, in mi opozarjamo danes vsa županstva po vinorodnih krajih na ta poduk in jih prosimo v prid naših vinogradnikov, da odpošljejo v ta tečaj pripravne (saj 16 let stare) mladenče, da se ondu popolnoma izurijo v potrebnem in važnem delu zelenega cepljenja.

Da se neimovitim mladenčem iz novomeškega okrajnega glavarstva omogoči udeležba, se bodo 20 mladenčem razdelile podpore. (Glej zadej dotično naznanilo).

Politični pregled.

Prestolni govor v Budapešti je nemške delegate jako poparil, ker je povdarjal, da Avstrija v bližnjem vzhodu ne dela ničesar brez sporazumljenja z Rusijo, kar je najboljši porok za blagoslov miru. Kakor običajno, je tudi to pot cesar po sprejemu govoril s posameznimi delegati. Govoril je s kranjskim delegatom g. Vencajzom o potresnih posledicah v Ljubljani, s češkimi delegati o rednem parlamentarnem delovanju. Ti so rekli, da se jim je obstrukcija kot orožje vsilila, ker se jim je zgodila velika krivica s preklicom jezikovnih naredb, in da zahtevajo uvedbo češkega notranjega uradnega jezika. Cesar jim je obljubil, da bo sam skrbel, da se Čehom pravice ne bodo kratile.

Za Črnogoro je Rusija dosedanjo podporo letnih 70.000 rubljev, ki jih je plačevala, zvišala na letnih 350.000 rubljev, da bo mogla Črnogora imeti štiri bataljone stalne armade.

Bolgarski kmetje zoper vlado. Bolgarska vlada je vpeljala na deželi desetino in vsled tega vlada med kmeti velika nezadovoljnost. Zbirajo se na shodih in protestirajo proti noveji postavi. Zborovanja, katerih se udeležuje po 10 do 20 tisoč kmetov, so precej hrupna. V Varni so kmetje napadli vladno poslopje in vojaki so bili prisiljeni streljati. 3 kmetje so mrtvi, 6 jih je težko in 20 lahko ranjenih. Bržkone pride zopet do kake prekucije.

Na Kita'skem so zopet pričeli preganjati kristjane. Mej Pekingom in Pak-tiafu so neverniki 73 kristjanov živih sežgali.

Vojska v Afriki. Po polletnem hrabrem bojevanju so Buri, kakor je videti, toliko opešali, da iščejo mir skleniti na kolikor mogoče časten način. Obrnili so se na razne evropske velevlasti za posredovanje, toda povsod zaman.

Slednjič je šlo poslanstvo Burov v Ameriko, da bi predsednik Zedinjenih držav posredoval. Glavno mesto je to poslanstvo s častjo sprejelo, toda z lepimi izgovori so tudi od tam bili odpravljani, ne da bi bili s predsednikom govorili. — Ves svet je odobral početje Burov, a da bi se konec klanju in moriji storil, v to se ne upa nihče poseči. Si mar mislijo: Naj se kolje neumno ljudstvo — — — ?

Piše se nam:

Iz Črnomlja. Mestna občina Črnomelj misli radi olepšave prostor pri kapelici doli proti mlinu razširiti, vsled česar se bode morala kapelica, ki je bila leta 1855 v času hude kolere sezidana in Materi Božji v čast posvečena, zrušiti. Nova kapelica se bo postavila le dva metra nazaj na novo škarpo, ki se bode pričela kmali graditi. Vse bode stalo veliko denarja, vendar pa je splošna želja, da se napravi res spomina vredna krasna kapelica. Ker je mestna občina v teku zadnjih let za popravo cerkve sv. Duha, za olepšavo farne cerkve, za zgradbo šole in mestne hiše, za vodovod itd. ogromno veliko žrtvovala, je pač umestno, da ji prihité verni rodoljubi in domačini v izvršbo nameravanega prepotrebne razširjanja imenovanega prostora in zgradbe nove kapelice s prostovoljnimi darovi v pomoč. In res našli so se v daljni Ameriki verni častilci Matere Božje, ki so vzlasti za zgradbo lepe kapelice že poslali lepe darove. Darovali so: Miha Papež 2 dolarja, Ana Kramarič 2 dol., Ana Plevnik 2 dol., Marija Spreizer 2 dol., Antonija Sulc 2 dol., Jož Vardjan 1 dol., Anton Papež 1 dol., Jožef Schweiger 1 dol., gospa Baumajster 1 dol., Florijan Hercel 1 dol., in Katarina Kramarič 1 dol. — skupaj 17 dolarjev to je 88 kron, ki so vložene v posojilnici v Črnomlju. Srčna hvala vsem darovalcem, hvala pa tudi Meti Zupančič, ki se je potrudila, da je to lepo svoto nabrala in poslala. Bog daj, da bi ta slavni čin našel še veliko posnemovalcev! Prostovoljne darove prejema podpisana Ana Jeršinovic.

Iz Vinice 25. maja. Zadnja leta so se cerkve naše fare, farna in podružne, pod sedanjim župnikom č. g. J. Königom skoraj vse olepšale in prenovile. Pred nekaj leti dobili smo nova križeva pota v farni cerkvi in na Žežlju. Pri zadnji cerkvi, ki je po vsi Beli krajini dobro znana in mnogo obiskovana božja pot M. D., prenovili so se pred kratkim časom še veliki altar, stranski ter pridižnica, kar je stalo vse do blizo 6000 K. Prekrila se je tudi še s plehom, kakor tudi farna cerkev. Letos pa bo dobila podružnica sv. Roka y Hrastu zvonik, kterega do zdaj nima in farna cerkev prihodnjo jesen nove orglje, ki bodo stale do 4000 K in katerih izvršitev sta prevzela naša domača umeteljnika gg. brata Zupana iz Kamne gorice. Nenevaden kras pa je dobila letos naša domača vas Vinica, namreč prav lepo in okusno izdelano kapelico sv. Jurija. Včeraj na dan Vnebohoda Gospodovega imeli smo slavnost blagoslovljenja kapelice. Blagoslovil jo je naš domači g. župnik v prisotnosti več gg. duhovnikov iz sosesčine. Stoji blizo župnišča in ima okrog prav lepo izdelano železno ograjo, ki se poleg ceste posebno lepo podaja. Zidal jo je g. zidarski mojster Jan. Gril, ki se je skazal v tem delu prav spretnega mojstra. Slikal jo je pa

znotraj in nekoliko zunaj g. Dominček iz Karlovca. Posebno lepa pa je podoba sv. Jurija na konju in s zmajem pod seboj. Te se človek kar ne more nagledati, tako je izdelana umetno. Narejena je v Grödeni na Tirolskem in stane 350 K. Vsa kapelica pa stane do 4000 K, kar sta pa darovala v čast sv. Juriju samo dva gospoda namreč č. g. župnik Jurij König in g. trgovec Jurij Šterk, s čimur sta si postavila res lep spominek na Vinici. Popoldan po blagoslovu pa je pogostil g. Šterk v svoji prijazni hiši, ki je bila tudi ta dan blagoslovljena, več povabljenih gostov in domače ognjegasce.

Domače vesti.

(Duhovske spremembe.) Premeščeni so čč. gg.: Engelbert Berlan, kaplan v Š. Jurju pod Kumom za župnega upravitelja v Dobovec; kaplan Franc Erzar iz Št. Jerneja v Križevu pri Kostanjevici; kaplan Franc Koželj iz Križeva pri Kostanjevici v Šmarjeto; župni upravitelj Andrej Krajec iz Brda za župnega upravitelja v Belo peč.

(Premeščen) je blag. gospod c. kr. komisar Ernst Stadler pl. Wolfersgrün v službovanje k c. kr. trgovskemu ministerstvu na Dunaj; na njega mesto pride vladni konceptni praktikant gospod Leo Grasselli.

(Premestitev.) C. kr. finančno ravnateljstvo premestilo je davčne praktikante Janez Kušar-ja iz Novega mesta v Postojno in Franceta Predalič-a iz Črnomlja v Novo mesto.

(Priznanje.) Deželni odbor je izrekel povodom nove volitve za okrajni cestni odbor v Novem mestu dolgoletnemu članu te korporacije, gospodu Antonu Vertačiču, posestniku in stotniku uniformirane meščanske garde v Novem mestu, popolno priznanje za zasluge, ki si jih je pridobil z marljivim in uspešnim delovanjem. Gospod Anton Vertačič je bil član okrajnega cestnega odbora v Novem mestu od l. 1883. pa dosedaj nepretrgoma, načeloval mu je od l. 1883 do 1886. ter vsekdar zastopal koristi cestnega okraja z največjo vnemo. Po prizadevanju tega moža, čigar življenje je polno uspešnega delovanja, kakor jasno pričata zlata hrabrostna svetinja in zlati zaslužni križec na njegovih prsih, je cestni okraj novomeški pridobil marsikaj koristnega; zato gotovo ves okraj visoko ceni njegove zasluge.

(† Janez Muren.) posestnik v Bršljinu, umrl je 26. maja po kratki bolezni, baje na pljučnici. Bil je to obče spoštovan mož stare korenine. Naj v miru počiva!

(Občeni zbor) prostovoljnega gasilnega društva vršil se bode v nedeljo 10. junija ob 2. uri popoldne v mestni dvorani in se k istemu vsi p. n. udje vljudno vabijo. Odbor.

(Izlet.) „Klub dolenskih biciklistov v Novem mestu“ priredi dne 10. junija t. l. popoldan izlet v Žužemberk, če bi pa ta dan deževalo, vrši se izlet prihodnjo nedeljo. Odhod ob 1/21. uri popoldne iz kavarne, odhod iz Žužemberka domu se bo tam dogovoril. Kolesarji naj vzamejo svetilke. Vabijo se vsi člani kluba na udeležbo. Zdravo! Odbor.

(Učenke in učenci „Glasb. Maticе“) napravijo ta mesec izlet v novom. okolico, dan i kraj se naznani pravočasno. Sklep drugega šolskega polletja bode sredi julija t. l. z javno skušnjo, pri kateri so pridnejšim učencem zagotovljena primerna darila.

Preteklega meseca je vstopilo 10 novih učencev za razne nastroje orkestra na lok.

(Sklep šolskega leta) tukajšnje obrtne nadaljevalne šole vršil se je 27. maja t. l.; pri tej priliki razstavilo je vodstvo vsa dela obiskujočih rokodelskih učencev iz obrtnega risanja, spisja, knjigovodstva in računstva. Do letos se naši obrtniki in rokodelski mojstri za izvršena dela svojih učencev niso veliko brigali, le pojedinci so bili, kateri so si razstavljena dela ogledali, letos opazili smo tukaj napredek, ki je vsacega prijetno iznenadil. V času razstave dne 27. t. m. prišlo je obilo mojstrov in rokodelskih pomočnikov ogledat si razstavljena dela, katera so vsestransko pregledovali in kakor se je obče čulo — pohvalili. To zanimanje za mladi rokodelski naraščaj more vsakega veseliti, kdor pozna razmere, ki vladajo med tukajšnjimi obrtniki in mojstri. Od nekdanj bilo je v našem mestu precejšnje število obrtnikov in mojstrov, ki so si s pridnostjo in z dovršenim delom znali pridobiti čestito ime med meščani in si tudi gmotno pomagali. To razmerje naj ostane tudi v bodočnosti. Za to je pa zanimanje mojstrov, kako rokodelski učenci v obrtni nadaljevalni šoli uspevajo, vse hvale vredno. Kakor smo se prepričali, so bila razstavljena dela rokodelskih učencev gotovo toliko lepo in lično napravljena, kolikor se sme v tem oziru pričakovati in zahtevati. Po lepem govoru gimn. ravnatelja gosp. c. kr. šolskega svetnika dr. Detela so se šolska darila in spričevala razdelila. Obrtno nadaljevalno šolo obiskovalo je v pretečenem šolskem letu 114 rokodelskih učencev; od teh je bilo ob šolskem sklepu 9 pohvaljenih in obdarovanih s knjigami. Trgovski oddelek imel je 14 učencev, katerih dva sta bila pohvaljena.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu maju 1900 je 164 strank vložilo 44.631 K 01 h, 127 strank vzdignilo 33.090 K 17 h, torej več vložilo 11.540 K 84 h, 13 strankam se je izplačalo posojil 7.950 K, stanje vlog 1.453.873 K 92 h, denarni promet 157.417 K 29 h.

(Za romarje na Zaplaz.) Binkoštno praznike pride zopet letos na Čatež in Zaplaz opraviti božjo službo veleč. gospod professor dr. Marinko iz Novega mesta. Služile se bodo po dve sv. maši.

(Umetnega gnojila) velik uspeh je kaj lepo videti na gričih pred grmsko šolo; tako bujno so s travo obraščeni, da je veselje pogledati. To bo še marsikoga nagnilo, se teh gnojil poslužiti; moramo pa priznati, da so letos kmetovalci prav mnogo te stvari pokupili.

(Izvoz v Maroko) C. k. trgovinsko ministerstvo naznanja trgovinski in obrtni zbornici, da namerava ruska vlada v luko Tanger pošiljati ladije ruskofinlandske družbe iz Kadiksa in sicer je stavbinski les, čaj in sladkor, v katerih predmetih bi lahko Rusija v državi Maroko z drugimi deželami konkurirala. Glede na to, da bi lahko avstrijski izvozniki (eksporterji) ravno z lesom in sladkorjem velike uspehe dosegli in tako omenjene izdelke ugodno spečavali, se opozarja na ugodno komunikacijsko zvezo z Maroko, ker avstrijski Lloyd vsak mesec enkrat svoje ladije pošilja v Tanger. Pri tem se tudi povdarja, da je c. in k. konzulat v Tangerju v najširšem obsegu pripravljen dati interesentom natančnejše pojasnila o izvoznih razmerah v Maroko.

(Pri vojaških naborih) na Kranjskem so jih vzeli oziroma potrdili na Gorenjskem in Dolenjskem, tedaj iz 17. dopolnilnega okraja od 6478 predstavljaje-

nih — 1722. Today je vsak četrti mladenič vojak. Največ so jih vzeli sorazmerno v ljubljanski okolici, kjer je bil vsak tretji potrjen; najmanj v črnomeljškem, kjer je vsakega petega doletela vojaška sukinja.

(Nadvojvoda Leopold Salvator) je, potovaje od Jaske, Vivodine in Drašiče, došel v Metliko, ter tam prenočil. Metličani, ki nikdar niso v zadregi, priredili so mu primerno sijajen sprejem, slavolok, razsvetljavo itd. V torek podal se je nadvojvoda v Črnomelj.

(Ogenj) je nastal nocoj po polnoči na Zegatovem podu, in je za prvi trenotek novomeščane dobro prestrašil, kajti silno je po mestu zažarelo. Gasilno društvo bilo je dokaj hitro na mestu. Ker ni bilo vetra, je bila nevarnost za sosedna poslopja tem manjša.

(Semenj za volno). Trgovska in obrtniška zbornica v Miskolczu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo letošnji semenj za volno vršil v Miskolczu dne 13. junija.

(Zopet nova najdba podzemске jame) kapnika našla se je tu pod vasjo Roje, mej velikološko postajo in Čatežom. Nekteri domačini so jo že ogledali. Ima obširen prostor in naprej je več predelov, čez koje se še doslej niso upali prestopiti. Vhod v prvi predel je skrajja majhen in malo navzdol v rebri, torej si obiskovalec kaj lahko obleko onesnaži; in vendar pride se lahko vanj. Kapnika ima mnogo; iz visokega oboka navpik in iz tal na višavo ima razne močne kapnene stebre; nekteri so kakor cevi votli. Notri je tudi dobra pitna studenčina; mal potoček bobni, ker ima precejšen padec, in se izliva najbrže malo nižje v potok Koderlajs. — Zrak je notri zdrav in svečaya rada v njem gori. — Treba je temu kapniku kakega podjetnika, ki se za tako reč zanima, in bi to stvar pregledal ter občinstvu odprl. Doslej se še nihče ni zgasil zato, — seveda ker še ni bilo objavljeno.

(Delo ustavili) so delavci v papirnici v Vevčah pri Ljubljani, po številu na 800. Vzrok je, ker so z njimi kruto ravnali, jih slabo plačevali, ter z njih bolniško blagajno svojevoljno ravnali.

(Za tiste, ki hočejo v Ameriko.) Ministerstvo notranjih stvari razglašja, da je preseljevanje v Ameriko prepovedano vsem tistim, ki so že pred prihodom se zavezali za gotovo delo, ali tudi le vsled tiskanih vabil zapustili svojo domovino. Vsak tak priseljenec se zavrne in mora na svoje stroške ali na stroške države zopet potovati domov. Kdor tedaj namerava se v Ameriko izseliti, naj se dobro pouči o sedajnih postavah za izseljevanje v Ameriko, kajti sedaj se strogo postopa. Najbolj brez skrbi vsak odpotuje, ako v dotičnem uradu, kjer mu potni list napravijo, resnično pove, v kakih razmerah je s potovanjem.

(Z brzovlaka skočil) je v Ljubljani Anton Bučar iz Šmarjeških toplic, ker je pozabil izstopiti na kolodvoru, a bal se je, da bo moral plačati voznino od Ljubljane naprej. Odskočil je srečno, da se ni nič poškodoval, toda policija ga je nekoliko v zaporu pridržala.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne vesti.

* (Trpinčenje vojakov.) Pretečene dni se je v Libercah na Češkem nadomestni rezervist Josip Novotni med vežbanjem umoril. Radi trpinčenja je obupal, vrgel nakrat puško proč, potegnil

bajonet ter si ga zabodel v prsi. Potem je potegnil bajonet iz prs ter ga vrgel korporalu pred noge in se zgrudil mrtev na tla. To je tekom treh tednov že četrti samomor vojaka v Libercah.

* (Usmiljenke). Angleški listi raznih strank se pečajo vže od začetka afrikanske vojske s posebnim zanimanjem z junaško požrtvovalnostjo usmiljenih sester, ker strežejo ranjencem in ne delajo nikaškega razločka med Buri in Angleži, temveč pomagajo tam, kjer je sila.

* (Stekel pes) v Zagrebu popadel je 11 oseb.

Praktičen poduk o zelenem cepljenju trt priredi vodstvo kmetijske šole na Grmu dne 16. in 17. junija t. l. Poduk se prične v petek 16. junija ob 8. zjutraj in bo trajal dopoldne in popoldne po štiri ure.

Poučevalo se bo de udeležnike pred vsem o pravih in izvrševanju zelenega cepljenja, opozorilo se jih bo de pri tej priliki pa tudi na nektera druga vprašanja novega vinogradništva. Takisto se jim bo de praktično razkazovalo pravilno žveplajnje in škropljenje trt.

Tega pouka se lahko udeleže odrasli kmetijski mladenči iz vseh vinorodnih krajev.

Mladenčem iz Novomeškega, Trebanjskega in Žužemberškega okraja, ki želijo obiskati ta tečaj, je dovolil deželni odbor podpore, ki znašajo po 2 kroni na dan.

Mladenči imenovanih okrajev, ki bi se radi udeležili tega poduka, naj se tedaj takoj zgledajo pri županstvu, da jim to potrdi, da so res ukaželjni in da se ne morejo na lastne stroške vzdrževati. S tem potrdilom oziroma priporočilom naj se zgledajo potem saj do 10. junija t. l. pismeno ali ustno pri podpisane mu vodstvu.

Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu,
dne 30. maja 1900.

Loterijske številke.

Trst	19. maja	82	22	59	78	47
Gradec	26. "	12	22	59	70	9

ZAHVALA.

Dne 11. maja umrl je, prejemši sv. zakramente, star 64 let, blagorodni gospod

HELIODOR PEKAREK,

gozdar in grajski oskrbnik,

ter je bil 13. maja na pokopališču v Šmarjah k večnemu počitku položen.

Za tako veliko udeležbo pri pogrebu našega iskreno ljubljene in nepozabnega soproga, oziroma očeta, tasta in svaka izrekajo najtoplejšo zahvalo

Žalujoci ostali.

(130)

Deček

16 let star, zmožen za pekovsko obrt, sprejme se v poduk v Ljubljani Več se izve v Novem mesu, Ljubljanska cesta št. 105.

(61—5)

Oklic. Firm. 60
Gen. I. 57/6

Podpisana sodnija naznanja, da se je pri obstoječi tvrdki „Posojilnica sv. Križu pri Kostanjevici“ izvršil v tusednem sadružnem registru:

- izbris izstopivših udov načelstva Karol Kalinger in Martin Colarič;
- vpis novo izvoljenih udov načelstva Alojz Pisansky, trgovec pri sv. Križu št. 63, in Franc Kerin st., posestnik pri sv. Križu št. 36.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III,
dne 21. maja 1900.

Oklic. Firm. 58
Gen. I.—29/7

V tusednem sadružnem registru se je pri obstoječi tvrdki „posojilnica v Trebnjem“ izvršil izbris Alojzija Jeršeta kot izstopivšega in vpis Janeza Bukovca, posestnika na Mrzli luži, kot novoizvoljenega uda načelstva.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III,
dne 11. maja 1900.

Oklic. Firm. 59.
Gen. I.—27/6

Na znanje se daje, da se je pri obstoječi tvrdki „posojilnica v Zatičini, reg. zadruga z neomejeno zavezo“ v sadružnem registru izvršil izbris izstopivših udov načelstva gg: Murgel Camillo, Gorišek Jožef stari in Eugen pl. Terbu-hovič. vsi iz Zatičine in vpis novo izvoljenih udov načel tva gg: Končina Ivan, posestnik v Gorenji vasi, Lesjak Franc posestnik v Zatičini št. 54. in Peče Jožef, posestnik v Ivančni gorici.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III,
dne 11. maja 1900.

Oklic. Firm. 63.
Gen. I.—76/1.

Podpisana trgovska sodnija daje na znanje, da se je v sadružnem registru na podlagi pri ustanovnem občnem zboru dne 6. maja 1900 sprejetih pravil izvršil vpis „mlekavske zadruge na Trebelnem pri Mokronogu, registrovane zadruge z neomejenim poroštvom“, s sedežem na Trebelnem.

Namen zadruge je, da ustanovi mlekarno, kamor bodo sadružniki oddajali mleko, da se porabi (spravi v denar).

Člani prvega načelstva so:

Janez Hladnik, župnik na Trebelnem, predstojnik;
Janez Klemenčič, pos. in trg. na Trebelnem št. 27, tajnik;
Franc Žagar, pos. in trg. na Trebelnem št. 21, blagajnik.

Zadruga naznanila se nabijajo na sadružno naznanilno desko na Trebelnem, če treba, objavijo se v časopisu „Narodni Gospodar“ v Ljubljani, v kolikor za nekatera naznanila ne veljajo postavni predpisi.

Občni zbor se sklicuje na ta način, da se izda okrožnica, ktere vsebino morajo izvedeti vsi sadružniki, ter z javnimi razglasili, v kterih se objavijo predmeti obravnavanja.

Za zadrugo se podpisujeta predstojnik in še eden izmed ostalih dveh članov predstojništva, in sicer pod naslov zadruge (firmo), naj ga napiše kdorkoli, ali pa, če je natisnjen.

C. kr. okrožno sodnija v Rudolfovem, odd. III,
dne 23. maja 1900.

Oklic. Firm. 64.
Gen. I.—5/5.

Podpisana trgovska sodnija objavlja, da se je pri obstoječi tvrdki „okrajna posojilnica v Krškem, registrovana zadruge z neomejeno zavezo“ na podlagi zapisnika občnega zbora z dne 15. maja 1900 izvršil:

- vpis spremembe pravil v §§ 1, 3, 6, 8, 14, 21, 32, 33 v smislu dotičnih sklepov, vsled česar se posebno delokrog zadruge omejuje na občine ali županije krškega sodnijskega okraja: Krško, Cerklje, Raka, Studence, Buča ter odpade navajanje časnikov, po katerih se je imel sklicovati občni zbor, in stopi na to mesto določba, da načelstvo izbira časopise za svoje razglase od časa do časa po potrebi in po okoliščinah.
- Izbris umrlega uda načelstva g. Ivana Knavsca in
- Vpis novo izvoljenega uda načelstva gospoda Viktor Šumana, trgovca v Krškem.

C. kr. okrožno sodnija v Rudolfovem, odd. III,
dne 23. maja 1900.

Vsled sklepa odbora upnikov prodala se bude zaloga blaga in štacunska oprava

iz konkurzne mase Julije Murgelj v Novem mestu dne 6. junija t. l. ob 10. uri dopoldne

● na javnej dražbi ● in sicer v celoti.

Dražba se bo vršila v prodajalni Julije Murgelj na Vel. trgu.

Natančneja pojasnila daje podpisani.

V NOVEM MESTU. dne 30. maja 1900

(131) Odvetnik Dr. Vladimir Žitek,
oskrbnik konkurzne mase Julije Murgelj.

A 50/00
9**Razglas**

(10—2)

v poklic dediča Franceta Gregorčiča, čegar bivališče ni znano:

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem naznanja, da je 29. januarja 1900 na Lešnici št. 9 pri sv. Petru tukajšnjega okraja umrl vžitkar Janez Gregorčič. Ker ni napravil oporoke (testamenta), spada med dediče tudi pokojnega brat France Gregorčič, ki je bival pred leti na Hrvatskem. Imenovani, čegar bivališče ni znano, se poziva, naj se v enem letu po nižje razvidnem dnevu pri tem sodišču oglasi in prijavi za dediča, ker bi se zapuščina obravnavala z dediči, ki se bodo priglasili, in z Janezom Rifelj, posestniku na Lešnici št. 1, ki mu je za oskrbnika postavljen.

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem oddelek I,
dne 1. maja 1900.

Posojilnica v Sv. Križu pri Kostanjevici je zvišala obrestno mero pri

hranilnih vlogah po 4½%,
pri posojilih na 6% od 1. julija t. l.

Posojilnica v Sv. Križu pri Kostanjevici,
dne 27. maja 1900. (123)

Iščem mlin v najem.

Bivam že štirinajst let v Korfu na Grškem kot nadmlinar, ter bi se rad zopet v svojo domovino povrnil. Iščem toraj dober mlin v najem, ali pa tudi sprejem službo proti primerni plači. — Blagovoljne ponudbe prosim na adresu: „Giovani Godec, Corfu, Græcia.“ (132—1)

Za mlinarja in žagarja

se sprejme v stalno službo neoženjen človek, srednje starosti, ki je pošten in v teh opravilih dobro izvežban. Prosilci naj se obrnejo na oskrbništvu grajščine Grmače pošta Šmartno pri Litlji. (128)

Hiša na prodaj blizu železnega mosta v Kandiji hiš. št. 29. Ista obstoji iz petih sob, kleti, špaize, hleva in drvarnice; k hiši pripada vrt, ki meri 1000 m, in tri njive, petdeset korakov oddaljene od hiše. — Več se izve pri Franc Pelko-tu, mizarju v Kandiji št. 5, pošta Novo mesto. (129—1)

 Opekarna Zalog (Breitenau),
pošta Novo mesto.

 Cenik.

Opeka za zid 1000 kom. po	11.— gld.
Opeka za dimnike prikrojena 1000 komadov po	20.— ”
Opeka za oboke 1000 komadov po	11.— ”
Strešna opeka ” ” ”	12.— ”
” ” žlebnik komad po	—05 ”
” ” (Falzdachziegel) tisoč komadov po	38.— ”
Strešna opeka (Falzdachziegel) s katanom prevlečena 1000 kom. po	48.— ”
Strešna opeka (Falzdachziegel) žlebnik komad po	—25 ”
Opeka za tlak gladka tisoč po	22.— ”
” ” ” okrašena (gekupt) tisoč	35.— ”
Okrajki (Gesimsziegel) 50 cm dolgi po	—15 ”

 Na zahtevanje in po naročilu
tudi druge vrste opeke.

Zgornje cene veljajo pri opekarni Zalog (Breitenau).

Na železniški voz na lastni progi v Zalogu (Breitenau) naložena opeka po 50 kr. več.

Na postaji Rudolfovo naložena opeka za zid 1000 komadov po	14 gld.
” ” Straža ” ” ” ” ” ” ” ”	14 gld.
” ” Mirna peč ” ” ” ” ” ” ” ”	15 gld.
” ” Trebnje ” ” ” ” ” ” ” ”	16 gld.

A. grof Thurn.

* **Zalogo koles**
 „Waffenrad“
 ima
Jos. Medved, v Novem mestu
 (8-96)

Dobijo se
 tudi nekoliko rabljena,
 skoraj nova kolesa za dame
 in gospode po 70 do 80 gold.

**Na prodaj veliko posestvo in mlin
 s tremi tečaji in stopami**

10 minut oddaljeno od farne cerkve.

Dalje se prostovoljno prodajo 3 vinogradi
 in tri hoste.

Natančneje se izve pri **Mariji Johant**, posestnica
 pri Sv. Trojici na Mostec, pošta Tržišče. (108-2)

Na prodaj iz proste roke
hiša
 (107-2)

v **Žabji vasi št. 29** z vrtom in kozolcem,
 vse v dobrem redu. Več pove lastnik ravno tam.

Stanovanje v Novem mestu na Ve-
 likem trgu št. 46 v hiši
 pl. Fichtenau, v drugem nadstropju je oddati s prvim
 junijem. (113-2)

V hiši kat. društva rokodelskih pomočnikov,
 št. 171 v Novem mestu se odda 1. avgusta

stanovanje (119-2)

v prvem nadstropju, obstoječe iz treh sob i. dr.

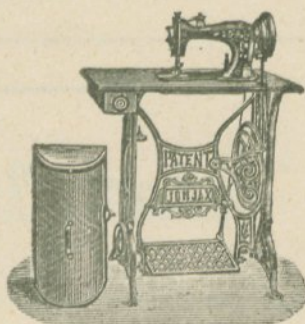
Hiša je na prodaj iz proste roke v **Žabji**
 vasi št. 17, pet minut od Novega mesta.
 Obstoji iz treh sob, kuhinje s štedilnikom, prodajal-
 nice, novo zidanega hleva in dveh svinjakov; poleg
 hiše je tudi lep sadni vrt. Cena 1700 gld. — Več se
 izvé ravno tam. (103-3)

Furmanski voz, še malo rabljen, proda
 se prav po nizki ceni
 na **Pristavi h. št. 3** pri Trebnjem.

Hiša na Gorenji Straži

se da ali v najem, ali pa tudi gostilna na desetek.
 — Več pove lastnica **Ana Faleskini** na Dol. Straži št. 68.

Učenec se sprejme takoj v poduk v prodajalno
 s špecerijskim blagom in železnino pri
Franc Kastelicu v Kandiji pri Novem mestu. (125-1)

Janez Jax-a

najstarejša
 in največja
 tovarniška zaloga

šivalnih strojev
 v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,
 trgovec v Metliki. (210-20)

Zaloga izvrstnih tirolskih vin

črnih in belih zelo po nizki ceni se dobi v **Bršljinu**
 pri **Anton Turk-u** ml. h. št. 19. Kdor potrebuje dobro-
 blago, naj pride pokusiti, ker se vsaki čas tam dobi.

Mesarija je za oddati na **Gorenji Straži** pod
 ugodnimi pogoji. — Več pove last-
 nik **Janez Vintar** v **Gorenji Straži** pri **Novem mestu**.

V **Bršljinu** se odda **hiša** s krčmarsko pravico
 v najem ali brez nje.

Hiša obstoji iz treh sob, veže, kuhinje s štedilnikom
 (Sparherd) in veliko kletjo. — Več se poizve pri
 lastniku vitez **Langer-ju** v **Bršljinu**. (124)

Zakaj so še ljudje, kateri
Kathreiner-Kneipp-ovo
 sladno kavo ne rabijo, akoravno
 je tako dobrodišeča in zdrava
 kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, ktere ve-
 like prednosti ima **Kathreiner-**
jeva kava, katera skozi en ek-
 strakt bobove rastline duh in
 okus bobove kave zažabi. Taista
 toraj združi na neprecenljivi
 način dobre zdravju delujoče
 lastnosti domačega sladnega
 preparata s preljubljenim du-
 hom bobove kave. **Kathreiner**
Kneippova sladna kava služi
 posebno za primes k bobovi kavi,
 diši pa tudi ako se sama pou-
 žije. Dobi se povsodi, ne sme
 se pa nikoli odprta prodajati in
 je samo pristna v znanih izviri-
 nih zavojih s podobo žup-
 nika **Kneippa** in s imenom
 »**Kathreiner**«.

P. T.

Za Novomesto in okolico!

Podpisani priporočam svojo zalogo marene in vležane pive v sodčkah in steklenicah, iz **Steinfeldske pivovarne bratov Reininghaus v Gradcu**. Povekšale so se tudi ledenice in sem dobro preskrbljen z ledom tako, da lahko tudi zunanjim gostilničarjem postrežem z ohlajeno pivo in z ledom.

Vsojam si slavnemu občinstvu in p. n. gostilničarjem naznaniti, da sem letos poleg zaloge pive vstanovil tudi **vinsko trgovino na debelo**.

Imam v zalogi **pristna naravna črna in bela Istrijska** kakor tudi različna **Dolenjska in Štajerska vina**, vsi po jako niskih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Jakaz.**Hiša na prodaj**

v Šmarjeti, v sredi vasi.

Iz proste roke se proda hiša z opeko krita, zraven vse gospodarsko poslopje in nekaj vrta. Dobi se pa še lahko zraven 1 vinograd znova zasajen in že preceplen, 1 njiva, 1 gozd, 1 travnik; dobi se še več ali manj zraven po želji. Vse skupaj se ceni na 2500 gold. $\frac{1}{3}$ kupa se lahko obrestuje. Pripravno za kakega v pokoj idočega in za vsako obrtnijo. Več o tem pove lastnik in posestnik v Šmarjeti, hiš. št. 24.

(110-2)

Hiša na prodaj!

V Novem mestu je na prodaj hiša na Velikem trgu, št. 74. O tem se popraša pri lastniku v hiši št. 77, v I. nadstropju.

(115-2)

Stanovanje

se odda z dvema sobama, eno kuhinjo, klet in drvarnico.

(112-2)

Več se izve pri **Francu Murn, Kandija, št. 18.**

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno

talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno

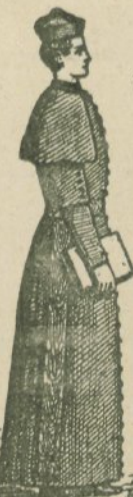
krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremojljiv tirolski ločen za haviloke.

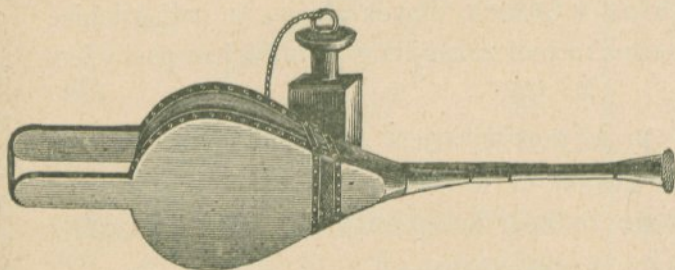
Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

Pri železnem vodnjaku! **Adolf Gustin,** Vstanovljena leta 1869.

trgovina z železnino in špecerijskim blagom
v Novem mestu

☞ priporočā ☜

najnovejše škropilnice proti peronosperi od kuprene pločevine po nizkih cenah; mehove za žvepljanje v štirih raznih vrstah; gumi za požlahtnenje trt; cepilne nože od najfinejšega jekla; trtne škarje, drevesne žage. Vse za rigolanje potrebno orodje, kakor krampe, lopate, kopače, vse od najboljšega jekla kovano; svedri, macole itd. — Najnovejše strelivo dynamon, katero je izvrstno, ni toliko nevarno, pa po svoji sili mnogo boljše od dinamita; zato posebni kapselni so tudi v zalogi. Dobiva se dalje tudi janit in špaga za razstrelbe. — Dalje priporočam veliko zalogo raznih žag, n. pr. ročne žage, prečne žage in one za mlinske žage. Vse to, kakor tudi za to potrebno orodje, imam v najboljših vrstah, ter sem porok za fino blago. Najnovejše vrste slamnoreznice, traverse za zidanje po vseh velikostih za nizko ceno. Najrazličnejše železne šine za kolesa in drugo rabo ter vse, kar se železninskemu blagu prišteva.

Priporočam mojo dobro prirejeno zalogo kave, riža, olja, mila, špirita itd. Oljnate barve, firnež, lake v mnogih vrstah. Za zidarje in pleskarje razne čopiče, krtače i. dr.

Ob enem priporočam p. t. kolesarjem izvrstna kolesa, najfinejše opravljena od tvrdke J. Puch v Gradcu, in Elektra-meteor in Peugeot-kolesa.

(72—3)

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

pisarna na kongresnem trgu h. št. 14.

tik cerkve v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(88—9)